

Alternatywne metody
rozwiązywania sporów
w sprawach dotyczących
własności intelektualnej

Mediacja

skupienie się na tym,
co jest istotne dla
Twojej firmy

Spis treści

- 3 **Podstawowe informacje**
Czym są alternatywne metody rozwiązywania sporów?
Czym jest mediacja?
- 4 **Dlaczego warto korzystać z mediacji i innych opcji w zakresie ADR, aby rozwiązywać spory dotyczące własności intelektualnej?**
- 6 **Jakie są korzyści z mediacji?**
- 8 **Dziesięć powodów, dla których spór dotyczący własności intelektualnej może nadawać się do mediacji**
- 10 **Jakie są typowe etapy postępowania mediacyjnego?**
- 12 **Glosariusz**
- 14 **Więcej informacji**

Podstawowe informacje

■ Czym są alternatywne metody rozwiązywania sporów?

Alternatywne metody rozwiązywania sporów (ang. Alternative Dispute Resolution, ADR) odnoszą się do każdego procesu, w którym strony sporu próbują osiągnąć porozumienie bez uciekania się do tradycyjnego postępowania sądowego i przy pomocy neutralnego podmiotu zewnętrznego. Główne rodzaje procesów ADR to mediacja i arbitraż. Istnieją również inne techniki ADR, takie jak postępowanie pojednawcze (koncyliacja), rozstrzygnięcie sporu przez eksperta lub wcześniejsza bezstronna ocena sprawy przez neutralną osobę trzecią.

■ Czym jest mediacja?

Mediacja jest jedną z najbardziej znanych metod ADR. Jest powszechnie i skutecznie wykorzystywana do rozwiązywania wszelkiego rodzaju sporów.

Mediacja to zorganizowany proces, w ramach którego dwie lub więcej stron konfliktu dobrowolnie i z pomocą mediatora próbują osiągnąć polubowne porozumienie w sprawie rozwiązania sporu.

Dlaczego warto korzystać z mediacji i innych opcji w zakresie ADR, aby rozwiązywać spory dotyczące własności intelektualnej?

Własność intelektualna, taka jak znaki towarowe, wzory, patenty lub prawa autorskie, jest istotnym aktywem biznesowym. Podobnie jak w przypadku innych aktywów biznesowych, spory związane z własnością intelektualną mogą powstać, gdy firmy naruszają Twoje prawa własności intelektualnej lub odwrotnie, gdy uważają, że to Ty naruszasz ich prawa.

Spory mogą prowadzić do czasochłonnych, nieprzewidywalnych i kosztownych postępowań dotyczących własności intelektualnej przed sądem. Koszty to nie tylko opłaty administracyjne i stawki za profesjonalne usługi wymagane do prowadzenia postępowania sądowego, ale także czas spędzony na zarządzaniu

toczącym się postępowaniem – cenny czas, który można by zamiast tego poświęcić na produktywną działalność biznesową. Ponadto własność intelektualna jest szczególnie podatna na spory transgraniczne, które wymagają rozwiązań globalnych, a tradycyjne postępowania sądowe jedynie zachęcają do walki na wielu frontach.

Mediacja i inne opcje w zakresie ADR mogą skuteczniej rozstrzygnąć spór. Dzięki temu, że ADR koncentrują się na potrzebach zaangażowanych stron, zapewniają także opłacalny i dostosowany do potrzeb mechanizm rozwiązywania sporów.

Korzystając z mediacji i innych opcji w zakresie ADR, firmy mogą skupić się na swoich rzeczywistych interesach biznesowych, aby znaleźć korzystne dla nich globalne rozwiązania.

Jakie są korzyści z mediacji?

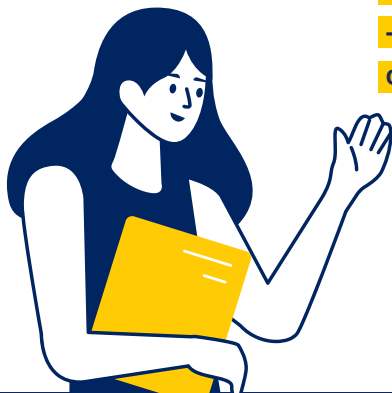
Dobrowolny charakter

Mediacja jest **procesem dobrowolnym**, w ramach którego mediator pomaga stronom w osiągnięciu dobrowolnego, korzystnego dla obu stron rozwiązania. Strony mają pełną kontrolę w trakcie całego procesu i mogą w każdej chwili zrezygnować z ADR **bez uszczerbku** dla innych toczących się lub przyszłych formalnych postępowań.

Poufność

Mediacja zapewnia **neutralne i poufne otoczenie**, w którym strony mogą otwarcie przedyskutować swoje poglądy na temat leżącego u jej podstaw sporu. Podejście to pozwala stronom skupić się na wymyśleniu sposobu rozwiązania sporu bez obawy o jego publiczne ujawnienie, co jest niezbędne w przypadkach, w których **wizerunek handlowy** i tajemnice przedsiębiorstwa są zagrożone.

Wszystkie mechanizmy ADR

- a mediacja nie jest wyjątkiem -

oferują stronom sporu wyraźne korzyści.

Skupienie się na interesach biznesowych

Mediacja może dotyczyć **szerszych celów biznesowych** stron i rozwiązać inne istniejące lub pojawiające się konflikty między stronami, które nie zostałyby rozwiązane w postępowaniu sądowym w konkretnej sprawie, ponieważ po prostu nie stanowią przedmiotu takiego postępowania.

Dzięki mediacji strony lepiej rozumieją swoje stanowiska biznesowe i wspierają wzajemnie satysfakcjonujące rozwiązania **korzystne dla obu** stron.

Oszczędność kosztów

Mediacja umożliwia stronom rozwiązywanie szerokiego zakresu sporów w ramach **jednego procesu**, skutecznie unikając kosztów i złożoności postępowania sądowego. Ponadto **krótsze ramy czasowe**, w których wypracowuje się rozwiązanie możliwe do zaakceptowania przez obie strony, znacząco obniżają koszty rozwiązywania sporów.

Elastyczność i rozstrzygnięcie w gestii stron

Strony mają **równy głos** w procesie i to one, a nie mediator, **decydują o warunkach** ugody, co pozwala na większą **przewidywalność**. Strony są ogólnie bardziej zadowolone z rozwiązań, które same zaproponowały, w przeciwieństwie do wyniku narzuconego przez stronę trzecią, która podejmuje decyzję.

Elastyczność sprawia, że mediacja jest **szybką opcją**. Tempo tego procesu jest określane przez strony zgodnie z ich życzeniem i na ogół zajmuje mniej czasu.

Dziesięć powodów, dla których spór dotyczący własności intelektualnej może nadawać się do mediacji

1 Twój spór jest wciąż na wczesnym etapie konfliktu

Mediacja może być szczególnie skuteczna, jeśli rozważa się skorzystanie z niej na **jak najwcześniejszym etapie** sporu.

Mediacja może też być najlepszym rozwiązaniem, gdy spór znajduje się na zaawansowanym etapie, ponieważ strony mogą chcieć uniknąć inwestowania dalszych zasobów, czasu i wysiłku na postępowanie sądowe lub inne postępowanie kontradiktoryjne.

3 Decyzja sądu w danym sporze byłaby trudna do wykonania

Z mediacji warto również skorzystać w przypadkach, w których **wykonanie** decyzji podjętej przez właściwy organ jest **trudne**.

Jest to istotne w przypadkach, w których brakuje wystarczających aktywów lub zasobów, aby wyegzekwować przyszłe orzeczenie sądowe lub gdy egzekucja może mieć miejsce w nieznannej jurysdykcji (np. poza UE).

2 Spór jest złożony lub obejmuje kilka jurysdykcji

Może to wystąpić, gdy:

- Co najmniej dwie strony pochodzą z **różnych krajów**,
- Istnieją **liczne konflikty** między tymi samymi stronami,
- Spór dotyczy **wielu praw własności intelektualnej** (takich jak unijne znaki towarowe, krajowe znaki towarowe, zarejestrowane lub niezarejestrowane wzory, prawa autorskie, patenty itp.),
- **Osoby trzecie** (tj. strony nieuczestniczące w pierwotnym sporze) są zobowiązane do dołączenia się do sprawy.

4 Obie strony posiadają lub mogą posiadać współlistniejące prawa własności intelektualnej w danym sporze

Mediację można również zastosować w sprawach, w których prawa własności intelektualnej stron **już współlistnieją lub mogłyby współlistnieć**. Może to wynikać z faktu, że strony sporu są zainteresowane różnymi obszarami działalności gospodarczej lub terytoriami.

5 Kluczowe znaczenie ma podejście dostosowane do stron

Z mediacji można skorzystać, gdy emocjonalne i osobiste aspekty sporu **wymagają indywidualnego i elastycznego podejścia**.

Na przykład mediacja może być przydatna w sprawach dotyczących **przedsiębiorstw rodzinnych lub byłych partnerów biznesowych**. W takich przypadkach doświadczony mediator może poprowadzić strony w sposób niekonfrontacyjny w celu znalezienia rozwiązań, które są elastyczne i korzystne dla wszystkich zaangażowanych stron.

6 Obie strony są lub pragną być zaangażowane w przedsięwzięcie biznesowe

Jeśli interesuje Cię **utrzymanie istniejącej relacji biznesowej** lub nawiązaniem nowej, mediacja jest z pewnością odpowiednim mechanizmem rozwiązywania sporów.

7 Poufność jest ważna dla Ciebie

Poufność jest podstawą postępowania mediacyjnego. W przeciwieństwie do postępowania sądowego wszystkie informacje mające znaczenie dla mediacji, takie jak wnioski o mediację, dyskusje między stronami i wynik mediacji, są objęte **ściłą poufnością** i nie mogą być wykorzystywane w postępowaniu sądowym, arbitrażowym lub innym postępowaniu formalnym, chyba że obie strony postanowią inaczej.

8 Pragniesz zachować wizerunek swojej firmy

Mediacja jest dogodnym mechanizmem rozwiązywania sporów, który **chroni Twój wizerunek** dzięki unikaniu publicznych i otwartych konfliktów, niepotrzebnych na pięć z partnerami biznesowymi, konkurentami, władzami itp.

9 Między obiema stronami istnieje bariera językowa

Mediacja jest **bardziej elastyczna** niż tradycyjne postępowanie sądowe, jeśli chodzi o **język** stosowany w trakcie procesu. W formalnych postępowaniach kontradiktoryjnych użycie określonego języka jest zwykle podyktowane ścisłymi zasadami proceduralnymi. W mediacji można jednak uzgodnić z drugą stroną wspólny język, który będzie używany w trakcie procesu. Mediator może również zwracać się do każdej ze stron w jej własnym języku.

10 Pragniesz szybko rozwiązać spór

Mediacja może być na tyle **efektywna czasowo**, na ile pragną tego obie strony, ponieważ to one przewodzą procesowi.

Jakie są typowe etapy postępowania mediacyjnego?

Strony lub ich przedstawiciele prawni **składają wniosek** o mediację zgodnie ze szczegółowymi zasadami mającymi zastosowanie do właściwego centrum ADR lub mediacji w oparciu o odpowiednie przepisy ADR. Obie strony muszą wyrazić wystąpić o mediację, aby do niej doszło.

Strony mogą dokonać wyboru z listy mediatorów prowadzonej przez centrum ADR lub mediacji, w zależności od tego, kto najlepiej **odpowiada potrzebom** ich sporu. Kryteria wyboru stosowane przez większość stron obejmują język, którym posługuje się mediator, doświadczenie mediatora i jego dostępność.

Mediator między innymi zapyta strony, czy wolą przeprowadzić mediację offline czy online, zaoferuje szereg dostępnych terminów mediacji, potwierdzi, kto będzie uczestniczył w imieniu każdej ze stron podczas procesu, poprosi o podpisy na umowie mediacyjnej i ustali ramy czasowe otrzymania podsumowania sprawy.

Mediator może również **skontaktować się ze stronami** lub ich przedstawicielami indywidualnie w celu odbycia wstępnego spotkania, aby wyjaśnić, jak będzie przebiegał proces mediacji, wyjaśnić kwestie i odpowiedzieć na pytania.

4

Sesja mediacyjna

Typowa mediacja, choć charakteryzuje się elastycznością, obejmuje następujące **etapy**:

- **Otwarcie**

Mediator przedstawia szczegóły sesji, podczas której strony i ich przedstawiciele po raz pierwszy spotkają się w celu wzięcia udziału w mediacji. Strony są zwykle proszone o wygłoszenie oświadczenia wstępnego podsumowującego ich stanowiska i, z pomocą mediatora, sporządzają listę kwestii do omówienia.

- **Analiza i negocjacje**

Analiza obejmuje szereg spotkań, podczas których mediator może zdecydować się na naprzemienne sesje indywidualne z każdą ze stron osobno i ewentualne sporadyczne wspólne sesje z obiema stronami.

Negocjacje i pertraktacje rozpoczną się, gdy strony będą gotowe przejść od ogólnych pomysłów do konkretnych warunków umowy. Na tym etapie definiowane są główne elementy **możliwego porozumienia**.

- **Zamknięcie**

Mediacja może przynieść następujące dwa możliwe rezultaty:

- > **Osiągnięto ugodę:** Ustalenia muszą zadowalać obie strony, być wzajemnie akceptowalne i trwałe. Porozumienie w sprawie umowy zostanie sporządzone i podpisane przez strony.
- > **Nie osiągnięto porozumienia w sprawie umowy:** W takim przypadku strony mogą wybrać inny proces ADR lub wznowić postępowanie formalne lub sądowe.

Glosariusz

Termin	Definicja
Alternatywne metody rozwiązywania sporów	Wszelkie środki lub procesy uzgodnione przez strony sporu w celu osiągnięcia ugody bez uciekania się do tradycyjnego postępowania sądowego i przy pomocy bezstronnego podmiotu będącego stroną trzecią. Główne rodzaje procesów ADR to mediacja i arbitraż. Istnieją również inne techniki ADR, takie jak postępowanie pojednawcze, rozstrzygnięcie sporu przez eksperta lub wczesna ocena sprawy przez neutralną osobę trzecią.
Arbitraż	Postępowanie, w którym spór zostaje przedłożony, za zgodą stron, jednemu lub większej liczbie arbitrów, którzy podejmują wiążącą i niepodważalną decyzję w sprawie sporu. Strony w drodze konsensusu wyznaczają arbitra lub arbitrów. Orzeczenia międzynarodowe są egzekwowane przez sądy krajowe na mocy konwencji nowojorskiej.
Mediacja	Zorganizowany proces, w ramach którego co najmniej dwie strony sporu próbują same, na zasadzie dobrowolności, osiągnąć porozumienie w sprawie rozstrzygnięcia sporu przy pomocy mediatora. Proces ten jest dobrowolny, a decyzje podejmowane są w porozumieniu ze stronami.
Mediator	Osoba trzecia, do której zwrócono się o przeprowadzenie mediacji poprzez udzielenie stronom pomocy w osiągnięciu porozumienia, w sposób skuteczny, bezstronny i kompetentny, bez względu na jej nazwę lub zawód wykonywany w danym państwie członkowskim UE oraz sposób wyznaczenia tej osoby lub formę, w której zwrócono się do niej o przeprowadzenie mediacji.
Negocjacje	Negocjacje, czyli nieformalna i najprostsza postać ADR, są wykorzystywane do rozwiązywania sporów między co najmniej dwiema stronami bezpośrednio lub za pośrednictwem ich przedstawicieli prawnych, bez interwencji neutralnej osoby trzeciej. Z drugiej strony termin „negocjacje wspomagane” odnosi się do procesu, w którym negocjacje są wspierane przez neutralną stronę trzecią lub technologię, która umożliwia stronom negocjowanie w bardziej sprzyjających warunkach w celu osiągnięcia porozumienia.
Neutralna strona trzecia	Osoba trzecia, która prowadzi procedurę ADR i zarządza tym procesem. Do neutralnych zainteresowanych stron uczestniczących w każdym procesie stosuje się zazwyczaj następujące terminy: • Mediator • Rozjemca • Arbitr • Oceniający (koncyliator) • Ekspert

Glosariusz

Termin	Definicja
Podmiot ADR	Każdy podmiot publiczny lub prywatny, który zarządza procesem ADR prowadzonym przez zainteresowaną stronę trzecią – bez względu na jego nazwę lub zawód – świadcząca usługi pod jego auspicjami, pomagając stronom w polubownym rozstrzygnięciu ich sporu. W każdym państwie członkowskim UE wiele podmiotów ADR oferuje swoje usługi na szczeblu krajowym lub międzynarodowym. Podmioty te mogą być wyspecjalizowane w różnych dziedzinach (np. handlowej, cywilnej lub sektorowej), a także w określonych rodzajach ADR, przy czym najczęściej jest to mediacja i arbitraż.
Porozumienie w sprawie ugody zawartej w drodze mediacji	Pisemne porozumienie zawarte w wyniku postępowania mediacyjnego w celu rozstrzygnięcia sporu handlowego, określające warunki uzgodnione przez strony. Porozumienia w sprawie ugody zawartej w drodze mediacji mają charakter polubowny (przyjazny). Porozumienie w sprawie ugody wymaga podpisu wszystkich zainteresowanych stron ze wskazaniem ich wzajemnej zgody i akceptacji warunków ugody.
Postępowanie pojednawcze	Proces, w którym rozjemca, zwykle osoba prowadząca sprawę ⁽¹⁾ , proponuje stronom możliwe rozwiązania sporu, aby ułatwić polubowne rozstrzygnięcie różnic między nimi. Propozycje te są omawiane, negocjowane i dopracowywane wspólnie ze stronami. Proces ten jest dobrowolny, a decyzje podejmowane są w porozumieniu ze stronami.
Przedstawiciel	Prawnik, który, w zależności od prawa krajowego, jest w uprawniony do reprezentowania strony w postępowaniu sądowym.
Rozstrzygnięcie sporu przez eksperta	Strony sporu mogą wyznaczyć niezależnego eksperta w celu wydania wiążącej lub niewiążącej opinii prawnej, handlowej lub technicznej w sprawie, która została przedłożona do rozstrzygnięcia.
Strona/strony	Strona jest to osoba lub podmiot bezpośrednio uczestniczący w sporze (tj. postępowanie inter partes mające na celu rozwiązanie sporu dotyczącego własności intelektualnej). W procesie ADR zgoda osoby lub podmiotu, które uczestniczą w procesie ADR, jest niezbędna do rozstrzygnięcia sporu.
Ugoda	Polubowne rozstrzygnięcie sporu prawnego osiągnięte przez strony takiego sporu jako ugoda sądowa lub pozasądowa ugoda z udziałem lub bez udziału neutralnej strony trzeciej.
Wczesna ocena sprawy przez neutralną osobę trzecią	Strony sporu mogą wyznaczyć osobę neutralną i niezależną (oceniającego), która wyraża opinię co do zasadności sporu. Wczesna ocena sprawy przez neutralną osobę trzecią zapewnia wstępną ocenę sytuacji prawnej i argumentów stron.

⁽¹⁾ Osoba prowadząca sprawę może pełnić różne role w zależności od postępowania, na przykład osoba podejmująca decyzję w sprawie sprzeciwu wobec znaku towarowego lub unieważnienia znaku towarowego, sprawozdawca w postępowaniu odwoławczym w sprawie znaku towarowego, sędzia itd.

Więcej informacji

Informacje zawarte w niniejszej broszurze służą jedynie do celów informacyjnych. Urzędy ds. własności intelektualnej zachęcają do polubownego rozwiązywania sporów dotyczących własności intelektualnej i mogą udzielać informacji o dostępnych opcjach rozstrzygnięcia sporów.

Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

Urząd Patentowy RP
al. Niepodległości 188/192
00-950 Warszawa,
Skr. pocztowa 203

(22) 579 05 55

Centrum.Kontaktowe@uprp.gov.pl

uprp.gov.pl

Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO)

Avenida de Europa, 4
03008 Alicante
Spain

+34 965139100

MediationCentre-Info@euipo.europa.eu

euipo.europa.eu/pl

Niniejsza broszura jest inicjatywą Europejskiego Projektu Współpracy 6 – Wspieranie MŚP (ECP6), który ma na celu poprawę konkurencyjności MŚP poprzez informowanie ich na temat znaczenia i wartości praw własności intelektualnej oraz pomaganie im w skuteczniejszym korzystaniu z tych praw. Projekt jest realizowany we współpracy z centralnymi urzędami ds. własności przemysłowej w państwach członkowskich UE oraz w porozumieniu ze stowarzyszeniami użytkowników.

Alternatywne metody rozwiązywania sporów w sprawach dotyczących własności intelektualnej

business.ideaspowered.eu

*Inicjatywa EUIPN na rzecz współpracy
Europejski Projekt Współpracy ECP6 – Wspieranie MŚP*

uprp.gov.pl

euipo.europa.eu

business.ideaspowered.eu